

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună,
conținând însă un număr dublu de
pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați 500 Lei pe 1 an
Magistrați 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu 50 Lei
Un număr dublu 35 Lei
Un număr vechi 40 Lei

Administrația: Str. Iuliu Maniu No. 3
(Radio Reclame România S. A.) unde
se primesc abonamente și orice ce-
reri de adf. Telefon 630
Redacția: Str. Calea Victoriei No. 55

Director, Fondator și Redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Pro Decanul Baroului avocaților
din București

Anca Justin Leontin
Judecător Trib. Cluj

Bulgăraș-Popov Ad. Gr.
Avocat Contencios CFR Cluj

Ceaur Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Docan P. George
Consilier la Curtea de Apel din București

Dolj I. Ionescu
Președinte la Consiliul legislativ

Filipescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Hațieganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurișu
Profesor universitar pensionar

Leon N. Gheorghe Dr.
Profesor la Universitatea din Cluj

Maria Alexandru
Prim. președintele Curții de Apel
Timișoara

Mănescu Ion
Președinte la Curtea de Apel Cluj

Micșa Pompel
Prim președintele Curții de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor
Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile
Primprocuror la Tribunalul Brăila

Petrescu F. Vasile
Primpreședinte Tribunalul Gorj

Popp Romulus
Prim președintele Curții de Apel
Brașov

Porușlu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan
Procuror general la Curtea de Apel din
București

Dem. Tigolanu
Magistrat

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Ulvineanu Alexandru
Consilier la Curtea de Apel Cluj

Vioreanu P. Ioan
Judecător tribunalul Cluj

C O N T I N U T U L

1. Acțiunile în escindere referitoare la imobile în
dreptul Transilvănean

de *Dr. Aurel Iancu*
Magistrat Trib. Lugoj

2. Rezumate de Jurisprudențe

3. Informațiuni

**Banca
Ardeleană și
Cassa de Economii
S. A. R.**

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată în anul
1894

Este cointereseată cu: Banca Chris-
soveloni, București și Banca Comer-
cială Ungară din Pesta, Budapesta

Sucursale:
Arad, Brașov, Oradea, Sibiu,
Târgu-Mureș, Turda

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

**DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.**

CLUJ, PIAȚA UNIRII

7

SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOȘAN-

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

Capitaluri
proprii Lei
77,000,000

Efectuază
avantajos
orice afa-
ceri bancare

BCU Cluj / Central Unirea Cluj

BANCA CENTRALĂ

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și devize - Execută tot
felul de tranzacțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

Capital: Lei 50,000,000
Fonduri: Lei 20,000,000

Legături directe cu America!

Industria Sarmei S. A. Cluj

**Fabrica:
Câmpia-Turdei**

Fabricăm: Sârmă laminată, Fier de beton, Scoabe,
Cue de tot felul, Sârmă arsă, arămită, Sârmă
de oțel, Arcuri de mobile, Sârmă
ghimpată, zincată, Agrafe.

Telefon: 4-40, 3-47 — Adresa telegrafică: „Ferrum“ Cluj

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună, conținând însă un număr dublu de pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	700 Lei	pe 1 an
	Advocați	500 Lei	pe 1 an
	Magistrați	400 Lei	pe 1 an
	Un număr simplu	50 Lei	
	Un număr dublu	55 Lei	
	Un număr vechi	40 Lei	

Administrația: Str. Iuliu Maniu No. 3
(Radio Reclame România S. A.) unde se primesc abonamente și orice cere de adije. Telefon 630
Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53

Acțiunile în escindere referitoare la Imobile în dreptul Transilvănean

Considerațiuni generale

În dreptul transilv. la eliberarea de sub sechestru a unor obiecte streine de patrimoniul debitorului, se procedează nu prin contestațiune, ca în dreptul român, ci prin proces introdus prin acțiune.

Acțiunile în escindere, în general sunt acele acțiuni, pe cari le întentează o terță persoană, care a fost violată în drepturile sale reale prin introducerea unei proceduri execuționale de către un urmăritor în contra debitorului. Scopul proceselor introduse prin astfel de acțiuni nu e adjudecarea unui drept de proprietate, ci numai eliberarea de sub sechestru a obiectului sechestrat, spre a nu fi întrebuințat pentru îndeplinirea creanței urmăritorului.

În procesele de escindere dreptul de proprietate al reclamantului se stabilește numai incidental și numai față de urmăritor, de unde rezultă, că sentințele pronunțate în astfel de procese au caracterul sentințelor, cari stabilesc numai raportul de drept între părți, (art. 130 pr. civ. trans.), fără condamnățiune; deci sentința dată în privința obiectului litigiului nu are autoritatea lucrului judecat; iar în caz de instituirea unui nou sechestru, urmăritul trebuie să întenteze față de oricare urmăritor un nou proces de escindere.

Aceste caracterizări se referă eminentemente la escinderile de lucruri mobile. Cu privire la imobile există norme speciale, de care ne ocupăm în prezenta lucrare.

Procesele pentru eliberarea de sub sechestru a unui imobil, sunt mai rare, deoarece în Transilvania și părțile anexate ungurene, imobilele fiind în strânsă legătură cu instituțiunea cărții funduare, abia se poate întâmpla, ca un imobil străin să fie confundat cu imobilul urmăritului și totuși se întâmplă.

Normele privitoare la procesele pentru eliberarea imobilelor de sub urmărirea execuțională sunt coprinse în textele de lege următoare: art. 168 din legea execuțională, LX din 1881; art. 12 din legea punerii în aplicare a proced. civ. transilv. LIV din 1912 și art. 39 din pr. civ. ard.

Instituțiunea cărții funduare cu normele ei

pare că va fi menținută și după ce unificarea legilor diferitelor teritorii va fi săvârșită de aceea cunoașterea normelor menționate și aplicarea lor cu jurisprudența dezvoltată, ca indispensabilă subiectului de față, e necesară pentru toți juriștii, cari muncesc în teritoriile transilvănene.

Înțelegerea și aplicarea normelor de carte funduară nu întotdeauna e ușoară. În genere lucrările de carte funduară pretind o atențiune și circumspecțiune deosebită. Vom vedea, că în cadrul tezei chestiunii de care ne ocupăm, s'a discutat mult, până când suprema instanță judecătorească de pe timpuri, în secțiuni unite, și-a spus ultimul cuvânt.

Aplicarea normelor speciale

Art. 12 din legea LIV din 1912 prevede, că procesele de escindere de art. 168 din legea exec. în privința competenței și procedurii sunt supuse dispozițiilor procedurii civile, adică vor aparține competenței judecătorilor și tribunalelor după limită de valoare, ca toate celelalte procese și se vor judeca după procedura civilă. Legea menționată a trebuit să dispună aparte un astfel de proces pentru că înainte vreme, ele erau de competența autorității cărții funduare, după o speță din procedura veche civilă scripturistică (desbatere prin proces verbal).

Conform art. 39 Pr. civ. aceste procese aparțin acelei instanțe, în a cărei teritoriu e situat imobilul și nu se aplică competența domiciliului pârâtului (art. 19 pr. civ.).

Art. 168 din Legea exec. numește procesele de escindere de procese pentru stingerea punerii sub execuțiune a imobilului.

Această stingere a execuțiunii nu se poate confunda cu procesele pentru stingerea execuțiunii prevăzute de art. 39 din legea LIV din 1912 (în locul art. 30 din legea exec), deoarece aceste din urmă se referă la raportul de drept dintre urmăritor și urmărit și la stingerea creanței, până când la cele dintâi reclamantul este o terță persoană străină de urmăritor și urmărit și indiferentă față de creanța urmăritorului. În procesele pentru stingerea exec. conform art. 39 din suszisa lege scopul procesului consistă în demonstrarea, că dreptul execuțional al urmăritorului a încetat, figurând urmăritul ca reclamant, iar urmăritorul ca pârât până când în procesele intentate conform

art. 168 din legea exec. scopul principal este de a se dovedi, că terța persoană (reclamantul) nu e identică cu urmăritul și prin urmare imobilul său nu poate fi urmărit pentru datoriile urmăritului.

Din cele ce preced este evident, că procesele intentate pe baza art. 168 din legea exec. aparțin categoriei proceselor de escindere.

Intentarea acestor procese având în vedere natura și scopul lor, nu sunt legate de termen; totuși ele vor fi intentate cel mai târziu până la ziua licitației. Jurisprudența a admis uneori acțiunea și după licitație, dar numai în cazul, când acțiunea a fost înaintată înainte de devenire definitivă a licitației.

Cele mai frecvente cazuri, cari se judecă pe baza art. 168 din citata lege și cari se întâmplă pe lângă toată autenticitatea înscrisurilor de carte funduară, sunt acelea, în cari terța persoană (reclamantul) cu drept de proprietate funduară are nume identic cu numele urmăritului; când așa dar se dovedește, că imobilul, asupra căruia s'a întăbulat dreptul de ipotecă execuțională, nu e proprietatea urmăritului, ci a reclamantului cu nume identic. În consecință instanța va declara imobilul de eliberat de sub urmărirea execuțiunii și va ordona pe cale execuțională radierea notării licitației dacă va fi cazul, și radierea dreptului de ipotecă execuțională; iar până la terminarea definitivă a procesului va ordona suspendarea licitației, ce va putea face și condiționat dela depunerea unei cauțiuni corespunzătoare conform art. 42 din legea exec. și această din urmă se va dispune în cazul, când temeinicia acțiunii poate fi discutată.

Un caz mai puțin simplu e următorul:

Terța persoană a câștigat dreptul de proprietate al unui imobil dela proprietarul de carte funduară, dar actul de transmisiune încă nu l'a înaintat cărții funduare; între timp în favoarea creditorului s'a întăbulat dreptul de ipotecă execuțională asupra imobilului înstrăinat, la care figura urmăritul pe mai departe ca proprietar funduar.

Chestiunea în drept se pune astfel:

Este proprietarul extrafunduar îndreptățit să uzeze de art. 168 din legea execuției intentând acțiune creditorului urmăritor pentru eliberarea imobilului său de urmărirea execuțională?

Această chestiune la început s'a rezolvat de instanțe în diferite feluri. Acele instanțe, care au admis acțiunea sau pus pe punctul de vedere, că dreptul material recunoaște și acvirarea imobilelor extra funduare, și că de altă parte doctrina a recunoscut, că art. 168 din legea exec. constituie dreptul de a înainta acțiuni în escindere cu privire la imobile, precum art. 92 și următorii din legea exec. admite acțiunile în escindere cu privire la lucruri mobile.

Alte instanțe, care au respins acțiunea, sau bazat pe principiul publicității al instituției cărții funduare, în sensul căreia numai aceea există pentru terțe persoane cu privire la starea cărții funduare, ce prezintă acele trei categorii de foi

funduare și aceea ce nu reiese din cartea funduară este inexistent pentru terțele persoane?

Dacă am accepta soluțiunea primă, atunci am dat o lovitură principiului de publicitate funduară, deoarece am apăra un drept neînscris în cartea funduară, față de un drept înscris în cartea funduară.

Desigur, că acțiunea nu se va admite nici pe baza acestei concepții, dacă titlul reclamantului la imobil e mai nou, decât dreptul de ipotecă execuțională a urmăritorului. Dacă însă am accepta soluțiunea a doua, aceasta ar însemna, că acțiunea nu e admisibilă decât atunci, când drepturile bazate sunt înscrise în cartea funduară, când deci caracterul de escindere al acestor acțiuni, nu e recunoscut în mod necondiționat.

Am putea zice că soluționarea primă a avut în vedere mai mult exigențele dreptului material, iar cea de-a doua, numai cele ale dreptului formal

Între aceste împrejurări a intervenit suprema instanță judecătorească și prin decizia Nr. 55 dela 29 Aprilie 1892 în secțiuni unite, a enunțat următoarele principii:

Că în principiu nu se poate denega dreptul proprietarului extra funduar de a intenta acțiune pe baza art. 168 din legea exec.;

Că sub noțiunea de drepturi reale, pe care le menționează citatul art. 168 nu se subînțeleg drepturile funduare, prin urmare nu se poate deduce, că art. 168 a voit numai apărarea drepturilor funduare și aceasta cu atât mai mult cu cât art. 156, 161, 162 și 163 din regulamentul cărții funduare și separat se îngrijesc de apărarea drepturilor reale înscrise în cartea funduară, deci art. 168 nu poate avea alt sens și scop, decât special acela de a apăra față de urmăritor și drepturile recunoscute de legile materiale, deși introducerea lor în cartea funduară s'a neglijat.

Că legile materiale, care sunt în legătură cu instituțiunea cărții funduare apără numai drepturile funduare câștigate cu bună credință și admit dovedirea relei credințe și față de îndreptățitul cu drepturi funduare și în acest caz se admite și validitatea drepturilor extra funduare; în consecință achizitorul de drepturi extrafunduare nu poate fi exclus dela posibilitatea de a dovedi reaua credință a urmăritorului.

Aplicarea corespunzătoare a acestor enunțțiuni se evidențiază din următoarele motive a unei sentințe confirmată de Curie:

„Reclamantul pe lângă dovedirea achizițiunii imobilului și aceea ar fi trebuit să dovedească, că pârâtul (urmăritorul) dreptul de ipotecă l'a achiziționat cu rea credință. Considerând însă, că reclamantul nici în acțiune, nici în cursul desbaterii nici n'a afirmat această împrejurare, iar în momentul, când s'a achiziționat dreptul de ipotecă în cartea funduară, nu s'a evidențiat, că reclamantul, și nu pârâtul, ar fi proprietarul imobilului, în sensul adevăratei interpretări a deciziei cu

Nr. 55-1892 a Curiei dată în secțiuni unite, acțiunea reclamantului a trebuit respinsă."

Jurisprudența a mai stabilit următoarele:

Prin apel (recurs) înaintat contra ordonanței de întabulare a dreptului hipotecar execuțional nu se poate remedia știrbirea de drepturi menținută la art. 168 din legea exec., deoarece rezolvarea litigiului de acest gen e menținută pentru calea de proces în sensul acestui text de lege. (Curia 160—1897).

Proprietarii cu drepturi de proprietate prenotate în cartea funduară nu pot beneficia de acțiunea întemeiată pe art. 168 din legea exec., deoarece ei pentru apărarea drepturilor lor funduare pot să se servească de procedura prevăzută de art. 75 din Regulamentul cărții funduare și de art. 137 din legea execuțională (Curia nr. 2667-897).

Drepturile de ipotecă neprevăzute cu drept execuțional, nu se pot radia pe calea de proces arătată la art. 168 din legea exec., căci pentru radierea hipotecilor simple există calea de proces prevăzută de art. 148 din regulamentul cărții funduare.

Lugoj, la 5 Martie 1931.

Dr. AUREL IANCU
Magistrat Trib. Lugoj

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Dos. Nr. Ca 596-1930.

Acțiune de reînnoire. Art. 563, 564, 565 pr. civ. Cine o poate intenta. Violarea normelor de drept, violarea fondului. Sentință interlocutorie. Art. 572 prc. Adnotare.

SENTINȚĂ

Respinge apelul, confirmă sentința primei instanțe și conform art. 506 pr. c. al. 2, retrimite dosarul instanței de fond pentru a se desbata și judeca în apel.

Cheltuielile reclamantului se stabilesc în 2000 lei, iar ale pârâtului reînnoitor în 2000 lei. În privința suportării lor, va hotărî judecătoria prin sentință.

MOTIVE:

Reclamantul Dr. M. O. a cerut emiterea mandatului de plată pentru suma de lei 9520 onorar advocațional, contra pârâtului reînnoitor și a soției sale, I. S. Judecătoria, prin Dec. Nr. 2382/1928, a eliberat mandatul de plată contra căruia nu s'a făcut opoziție, rămânând definitiv mandatul.

În contra mandatului de plată pârâtul I. S. a făcut în termen legal acțiune de reînnoire în baza art. 563 p. 5 pr. c. pentru motivul că reclamantul reînnoit, ilegal și nemotivat a cerut emi-

terea mandatului de plată pentru suma de lei 9520 drept onorar advocațional, pentru că nu l'a încredințat cu reprezentarea lui în procesul succesoral Nr. G. 9622/1928 care era baza mandatului de plată; cerând acvirarea dosarelor Nr. 2382/1928 și No. G. 9622/198, pentru a dovedi că judecătoria greșit a emis mandatul de plată.

Judecătoria a cerut dosarul No. 2382/1928 în urma căruia a dat sentința interlocutorie în baza art. 572 p. 2. pr. civ. admitând în principiu acțiunea de reînnoire.

În contra acestei sentințe reclamantul a reînnoit în termen legal a înaintat apel, cerând reformarea sentinței cu cheltuieli pentru că judecătoria a dat sentința numai prin violarea art. 546 pr. civ. atât în fond, cât și în formă.

TRIBUNALUL

Având în vedere jurisprudența stabilă în jurul art. 565 pr. civ. că acțiunea de reînnoire o poate face partea care pierde procesul în cazul când există o sentință definitivă și dacă există vreun motiv legal, în consecință se pot bucura de acțiunea de reînnoire nu numai în cazul violării normei de drept ci și în cazul violării fondului acelei norme (vezi Kovács Márcel).

Considerând că pârâtul reînnoitor a cerut reînnoirea pe baza de noi dovezi și anume aceia că nu a dat procură reclamantului reînnoit în procesul succesoral Nr. G. 9622/1928, care este baza mandatului de plată și că în mod greșit a fost obligat la plata unei sume nedatorate: cere mai departe acvirarea dosarului Nr. C. 2522/1928 și Nr. G. 9622/1928.

Având în vedere actele dela dosar din cari se constată că prima instanță a acvirat dosarele cerute în urma cărora bine a dat sentința interlocutorie în baza art. 572 Pr. Civ. admitând în principiu acțiunea de reînnoire prin faptul că pârâtul reînnoitor a făcut destulă dovadă prin cererea de acvirare a dosarelor voind să dovedească că nu a dat încredințarea reclamantului reînnoit. Astfel reînnoirea este bazată pe art. 563 p. 11 Pr. Civ.

Considerând mai departe jurisprudența este formă că reînnoirea procesului poate avea loc în cazul ori cărei probațiuni: vezi jurisprudența Nr. 2518. Papp și Balașiu, ceea ce se evidențiază și mai mult și din expunerea de motive a art. 564 Pr. Civ. în unele cazuri excepționale: ne experiența părților sau eventualele greșeli ale avocaților pot necesita ca faptele și probele noi să fie valorificate pe calea reînnoirii procesului (pag. 887 Papp și Balașiu).

Atacarea prin reînnoirea procesului are loc și în contra sentințelor în cari s'a lucrat fără mandat, chiar și în cazul când s'a achitat și nu s'a atacat execuția.

Având în vedere faptul că prima instanță bine a judecat când a admis în principiu reînnoirea procesului pentru că conform jurisprudenței, reînnoirea are loc când pârâțul poate produce orice dovadă prin care ar face posibilă modificarea fondului procesului, ceea ce corespunde în speță prin acvirarea dosarelor și care este destulă dovadă pentru admiterea în principiu a reînnoirii.

Data în completul de divergența la 11 Decembrie 1930.

Notă: Am căutat să pun în evidență sentința de mai sus, nu pentru a arata un principiu director și având un caracter jurisprudential, cât numai ca o exemplificare mai mult a unor caracterizări pe cari voi căuta să le fac asupra acțiunii de reînnoire. Astfel fiind, voi căuta în prim rând să precizez care este caracterul juridic procedural pe care îl are acțiunea de reînnoire a procesului acțiune prevăzută și guvernată de dispozițiunile art. 563 și următorii Pr. Civ. Trans.

În adevăr, din cuprinsul art. 563 Pr. Civ. Trans. și anume din aliniatul I, se constată că acțiunea de reînnoire este o cale de atac îndreptată în contra unei sentințe definitive, prin care se tinde la repunerea în discuțiune, în fața instanței care a procedat la judecarea procesului fundamental, a întregului litigiu, pe baza actelor procedurale efectuate până atunci, precum și pe baza actelor procedurale propuse a se administra prin și în cursul acțiunii de reînnoire.

Odată stabilit fiind caracterul de mijloc de atac al acțiunii de reînnoire, rămâne să vedem și să stabilim, cărei categorii procedurale aparține această cale de atac, și apoi felul cum se comportă și se coordonează cu spiritul călăuzitor pornit din necesitatea unei bune și superior ideale administrări a justiției. Acest spirit se evidențiază atât din enunțările principiare expuse în Pr. Civ. Trans. cât mai ales din economia legii de accelerare din anul 1929.

Fiind așa dar vorba de o cale de atac, după cum de altfel rezultă și din cuprinsul textelor invocate, părțile interesate nu vor putea recurge la acest mijloc, decât numai în cazurile și în condițiunile taxativ specificate: prin urmare, acțiunea de reînnoire apare ca un mijloc extraordinar de atac, prin care — în mod direct — nu se tinde la reformarea sentinței finale adusă în procesul reînnoit, cât mai mult repunerea cauzei în discuțiunea părților, deci o restituție în integrum, și numai după aceasta — revocându-se numai, în prealabil, hotărârea finală — și numai după noi discuțiuni, și dacă se prezintă cazul, în conformitate cu

dispozițiunile art. 574 Pr. Civ. Trans. se poate schimba hotărârea din procesul fundamental, caz când poate fi considerată ca un adevărat mijloc de atac.

Prin urmare, de aci se naște concluziunea: cazurile determinate pentru a se constata admisibilitatea acțiunii de reînnoire vor fi considerate ca fiind de strictă interpretare și limitativ enumerate cu specificațiunea fiecăreia, din care se poate determina și rațiunea lor atât din punctul de vedere al dreptului formal procedural, cât și din punctul de vedere al dreptului material, al însuși fondului cauzei care face obiectul procesului pus în discuțiunea părților litigante.

Dacă totuși, în jurul acestei chestiuni, s'ar naște discuții, aceasta ar fi numai în jurul punctelor 11 și 12 ale art. 563 Pr. Civ. Trans. dar și în acest caz, discuțiunea nu se va putea întinde în ce privește natura motivului invocat acesta trebuind să fie clar formulat în temeiul dovezilor — acte și circumstanțe de fapt — pe cari partea le va invoca și le va preciza în mod concret și bine determinat din punctul de vedere al sferei precizată în cuprinsul acțiunii de reînnoire, precum și a raportului de strânsă conexitate ce trebuie să existe între aceasta și fondul acțiunii și susținerilor părților din procesul de fond, ca agrenaj procedural și de drept material al problemei juridice, care face obiectul contestației părților.

Un lucru însă, trebuie precizat bine dela început: odată stabilit fiind caracterul și natura acțiunii de reînnoire, ca fiind un mijloc extraordinar de atac, petițiunea respectivă, prin care se sesizează instanța procesului fundamental trebuie supusă unui formalism specific sau nu, cum ar fi, prin analogie, textul art. 36 din legea pentru Înalta Curte de Casație. Cu alte cuvinte, care este întinderea aplicabilității art. 569 Pr. Civ. Trans. și apoi, cari sunt consecințele nerespectării acestor prescripțiuni?

Înainte de a ne fixa asupra acestei chestiuni, trebuie să analizăm — din punctul de vedere procedural formal — care este caracterul specific al acțiunii de reînnoire. Comparând cuprinsul textului art. 563 Pr. Civ. Trans. cu cele cuprinse în textul art. 288—290 Pr. Civ. Rom. vom constata o identitate de motive cari sunt tot atâtea cauze pe cari le-au prevăzut ambii legiuitori, și cari, la unii — legiuitorul procedural din Ardeal — fac posibilă acțiunea de reînnoire, iar la celălalt — legiuitorul procedural din vechiul Regat — cererea de revizuire propriu zisă. Că așa este, se constată și din jurisprudența dezvoltată — în puține spețe ce e drept — de către Înalta Curte de Casație, din care totuși se poate constata temeinicia celor susținute de noi. Vezi în acest sens Dec. Nr. 735 Cas. I. din anul 1927.

Prin urmare, acțiunea de reînnoire nu poate fi considerată de cât ca o cerere de revizuire, și nu poate fi privită de cât numai astfel, întru cât nu prezintă nici o caracteristică deosebită de aceasta. Dacă așa se prezintă chestiunea, și exami-

nând, ultimul aliniat al art. 569 Pr. Civ. Trans. prin această prismă, vom constata că, atunci când legiuitorul a preconizat existența dreptului părții prejudiciate prin aducerea unei hotărâri judecătorești în procesul în cursul căruia nu a avut posibilitatea de a-și formula în mod desăvârșit apărarea sa, de a reuși să repună în discuțiune același drept, nu-i mai puțin adevărat că i-a împus tot odată să arate motivele, mai precis, cauzele de reînnoire, căutând să precizeze în ce constă infirmarea hotărârei adusă în procesul de fond reînnoit — recte — revizuit, cu precizarea conținutului sentinței noi ce ar urma să se aducă: dar toate acestea, în limita și în cadrul faptelor noi și noilor dovezi cari servesc drept puternic temei al cererei de revizuire înaintată.

Trebuie să se știe că numai astfel se obține o bună și ideală administrare a justiției administrare, care nu este altceva decât înlănțuirea perfectă de fapte pe cari le săvârșește instanța de judecată, ca factor principal al instituției justiției, chemată să asigure salvagardarea organismului social, începând din momentul primului act de sesizare prin unul din organele sau factorii săi competenți, și continuate într'un tot armonios până la ultimul act prin care se desăvârșește procedura, atât de complexă de foarte multe ori, de valorificarea dreptului reclamat. Numai procedându-se astfel se poate menține echilibrul social, prin coordonarea diferitelor contingente sociale și individuale cu principiile cari stau la baza interdependenței indivizilor considerați ca membrii ai organismului colectivității organizate, Statul.

Aceasta este și trebuie să fie punctul de plecare al considerațiilor de cari s'a condus legiuitorul procedurii civile din ambele legiuri, atunci când s'a fixat asupra rațiunii de a fi a mijlocului de atac al acțiunii de reînnoire, și pe care a exprimat-o foarte bine — numai până la un punct — în expunerea de motive care însoțește textul art. 564 Pr. Civ. Trans.

Intemeiat pe necesitatea unei dreptăți materiale în distribuția ideală a unei justiții, s'ar părea că acest legiuitor este oarecum inconsequent aproape textele art. 563 și 564 Pr. Civ. Trans. se va constata că, tocmai datorită acestui principiu prea larg, acțiunea de reînnoire putând repune în discuțiunea părților litigante, până la infinit, chestiunea procesului fundamental, mai ales că legile procedurale sunt foarte elastice atunci când va fi vorba de a se invoca art. 563 Pr. Civ. Trans. în cuprinsul punctelor sale 11 și 12, preocuparea justiției — ori cât de accentuată ar fi și s'ar manifesta ca atare — nu se va putea și nu va reuși să se desăvârșească în fapte concrete, și în sfera acestui idealism pe care îl urmărește cu atâta asiduitate.

Față de acest formalism specific, formalism care se degajă din examinarea textului art. 563 Pr. Civ. Trans. va avea posibilitatea, instanța de judecată, să se prevaleze de prerogativele ce i s'au pus la dispoziție prin art. 129 p. 3 din Pr. Civ.

Trans. în virtutea cărora, dând o interpretare largă motivelor de reînnoire, deci de revizuire, formulate în cererea înaintată, și fără ca partea respectivă să le fi considerat ca atare, sau fără ca părțile să le fi discutat în cursul debaterilor prealabile admiterii în principiu a cererei de revizuire, să le dea o nouă caracterizare și îngrădindu-le sub prevederile altor dispozițiuni legale, deosebite de cele invocate, să determine admisibilitatea sau inadmisibilitatea cererei de revizuire.

Ori de câte ori se va prezenta cazul de revizuire, instanța de revizuire va avea să își îndrepte considerațiunile sale, când va fi vorba de a se pune în discuțiune admisibilitatea în principiu a unei astfel de cereri, atât asupra susținerilor părților litigante din procesul fundamental cât și asupra motivelor invocate — considerate fiind din punctul de vedere al naturii și caracterului lor — această considerațiune va avea loc simultan și în cea mai strânsă concordanță, asupra ambelor chestiuni.

În atari împrejurări, instanța de revizuire, va trebui să procedeze la examinarea cât mai apropiată în ce privește susținerile părților, dar mai ales cuprinsul cererei de revizuire, în scopul de a stabili sfera discuțiilor cari vor fi angajate de către părți: va fi foarte precaută însă, mai ales în procedura preliminară pentru a cerceta dacă nu cumva reînnoitorul cată să repună în discuțiune aceleași excepțiuni formulate în procesul fundamental, sau chiar dacă nu le-a expus cu această ocaziune, a făcut-o din neglijență sau spirit de șicană. O astfel de parte care nu a uzat de dreptul său de apărare și nu face dovada unui caz sau circumstanțe fortuite, și nici nu a căutat să uzeze, în scopul sus menționat, de nici una din căile legale de atac — vorbind despre cele ordinare — face dovada unei neglijențe pertinente, situație care nu poate fi susceptibilă de a-i creia în favoarea sa un drept, indiferent de ce natură ar fi, opozabil părții adverse. Iată pentru ce sunt de părere că dreptul conferit uneia din părțile litigante de a se prevala de dispozițiunile art. 563 Pr. Civ. Trans. are un caracter cu totul excepțional care trebuie considerat așa după cum rezultă din spiritul art. 288—290 Pr. Civ. Rom.

Considerând speța de care ne ocupăm, și constatând fiind că pârâtul reînnoitor, a cerut revizuirea procesului fundamental întemeiat fiind pe motivul precizat la p. 5 din art. 563 Pr. Civ. Trans. judecătoria, ca instanță de revizuire nu avea posibilitatea de a schimba petitul și deci motivul cererei de revizuire, fără a supune această discuțiune părților, cari trebuiau să-și formuleze concluziuni în această direcție; dar cu atât mai puțin avea posibilitatea de a proceda astfel, cu cât — după cum se constată din cuprinsul motivului invocat — pârâtul reînnoitor făcea afirmațiuni de fapt cari erau în strâns nex cauzal cu însăși apărarea sa în fond, și nici de cum de natura acelor cari puteau fi încadrate în specificațiunea p. 11 din sus menționatul articol, așa după

cum, cu totul ilegal, a procedat judecătoria procesului fundamental, când a soluționat cererea de revizuire și după cum tot atât de nelegal a procedat Tribunalul, ca instanță de apel, când a confirmat sentința atacată, însușindu-și motivele primei instanțe, completate fiind cu motivele expuse în sentința adnotată, de mai sus.

Confuziunea pe care cred că au făcut-o ambele instanțe, se datorește faptului că au dat, cu totul altă interpretare celor cuprinse în textul art. 563 p. 11 Pr. Civ. Trans.

Că deci, privită fiind problema din punctul de vedere formalist specific al art. 569 Pr. Civ. Trans. și aflându-ne în fața unei căi de atac extraordinare având dublu caracter — acela de restituție în integrum și reformare propriu zisă — instanța de revizuire, — de reinnoire — urmează a se considera legată de cererea și motivul sau motivele, de revizuire invocate, și drept consecință logică, să soluționeze noul proces numai în sfera și limitele acestora: prerogativa creată instanței de judecată în virtutea art. 129 Pr. Civ. Trans. în această materie specială procedurală, nu-și mai are nici o aplicabilitate.

Dem. Tigoianu,
magistrat.

Cumul obiectiv de acțiuni. Dacă judecătoria conexasând mai multe acțiuni de sine stătătoare al căror total trece de 50.000 lei este competentă a judeca noua cauză. Soluție afirmativă.

Judecătoria respinge excepțiunile, menține în vigoare mandatele de plată cambiale și obligă pe pârâți să mai plătească firmei reclamante cheltuieli de judecată.

Motive: Reclamanta Phönix, a cerut emiterea de mandate cambiale contra firmei pârâte în baza a cinci cambii în valoare totală de 74.738 lei.

Judecătoria a admis cererea și a emis la 9 Decembrie 1930 mandatele de plată cambiale Nr. 14077-1930 pentru suma de 10.000 lei, 14.078-1930 pentru suma de 10.390 lei, 14.079-1930 pentru suma de 10.000 lei 14.080-1930 pentru suma de 33.958 lei și Nr. 14.081-1930 pentru suma de 10.390 lei adică în total 74.738 lei.

Contra mandatelor de plată au înaintat în termen excepțiuni pârâții. La desbaterea cauzei Nr. 14077-1930, pârâții au cerut conexarea dosarelor fiind pretențiile în legătură una cu alta și între aceleași părți.

Judecătoria a ordonat conexarea proceselor conform art. 233 p. c.

După conexare pârâții au ridicat excepțiunea de incompetență a judecătoriei bazată pe art. 180 pt. 3. p. c. și au cerut stingerea procedurii conform art. 182 p. c. Au susținut că conform art. 7 p. c. valorile cauzelor conexasate trebuie totalizate și după totalizare, valoarea procesului excede suma de 50.000 lei. În fond au susținut că cambiile improcesuate nu sunt bine semnate fiindcă nu se face mențiune la procură.

Reclamanta a cerut respingerea excepțiunilor ridicate și menținerea mandatelor de plată, prezentând cambiile originale pentru vedere.

Judecătoria, având în vedere că al. I, art. 7 p. c. prevede cazul când o creanță este acționată numai în parte cum ar fi dacă din una din cambii reclamanta ar acționa numai parte din sumă — cambiul fiind de 60.000 lei bunăoară, — s'ar acționa numai pentru 20.000 lei.

Considerând că în speță nu se poate aplica nici al. II art. 7 p. c. deoarece acest alineat prevede cazul când una sau mai multe persoane prin aceeași petițiune, acțiune aduc în proces mai multe pretenții contra uncia, sau mai multor persoane (cumul de acțiuni art. 78, 79 și art. 132 p. c. ori în specie reclamantul prin 5 acțiuni deosebite a improcesuat cele cinci cambii, (vezi p. c. Kovacs M. vol. 2. pag. 626).

Considerând că reclamanta având cinci cambii semnate de pârâți și fiecare cambie fiind titlu de sine stătător le-a putut valida separat neinteresând împrejurarea că acele cambii au fost emise odată și pentru îndeplinirea unui acelaș fapt juridic, iar conexasându-se procesele în sensul art. 476 p. c. pentru atribuția instanțelor este hotărâtor procesul a cărui valoare este cea mai mare dintre procesele conexasate, neavând loc astfel adunarea valorilor proceselor conexasate. (C. Apel Cluj Nr. II, 203.25.1929 C. Ap. T. Nr. I, 1867-1927, C. Ap. O. Nr. I, 297.1927, etc.).

Văzând că în speță valoarea obiectului fiecărui proces conexasat este sub suma de 50.000 lei;

Găsește Judecătoria că excepțiunea de incompetență ridicată de pârâți este neîntemeiată.

Având apoi în vedere că din cambiile prezentate de către reclamantă în instanță se constată că toate sunt semnate de procuristul firmei pârâte semnând lângă sigiliul firmei numele său cu mențiunea la procură și de către unul din membrii interni ai societății pârâte, care este autorizat a semna firma.

Considerând că și din registrul firmelor comerciale rezultă că G. M. este procuristul firmei;

Găsește Judecătoria că și această excepțiune a pârâtei I. este nefondată;

Din aceste motive s'au respins excepțiunile ridicate și s'au menținut mandatele de plată cambiale.

Turda, 30 Ianuarie 1931. Dos. 14.078-1930

Sef-judecător: Dr. ION POPA

NOTĂ. — Sentința ce publicăm, credem, că rezolvă odată pentru totdeauna o interesantă chestiune de drept, referitoare la competența judecătoriei în procesele conexasate și a căror valoare adunată depășește suma de 50.000 lei.

În adevăr de multe ori, în practică, un creditor având a-și valorifica prin justiție, contra debitorului său mai multe creanțe de sine stătătoare a căror valoare luată fiecare în parte nu depășește competența judecătoriei, dar care totalizate ar părea că intră în sfera de atribuțiune a Tribunalului, se poate întreba la ce instanță trebuie să introducă procesul pentru a nu fi expus unei excepțiuni dilatorii ce ar duce la stingerea cauzei.

Legiuitorului maghiar prevăzând acest caz, a normat cumulul obiectiv de acțiuni, decretând că are loc atâtea vreme cât cauzele sunt de competența instanței aparținând totodată și aceluiași gen de procedură (§ 132 combinat cu 7 pr. civ.).

Se poate cu ușurință vedea din această regulă că în cazul cumulului de acțiuni, în realitate există atâtea procese câte pretențiuni (creanțe) sunt, procesele fiind unite numai exterior într-o singură procedură, cu alte cuvinte ele rămân independente unul de altul, reducându-se pentru ușurință rezolvarea lor unitar.

Este inadmisibil a conchide că printr'un cumul obiectiv s'ar schimba cât de puțin caracterul procesului, fiindcă cumulul nu topește într'un tot uniform procesele așa după cum din topirea metalelor în anumite proporțiuni căpătăm aliaje noi.

În afară de jurisprudența C. Apel Cluj, care se menține constantă în această privință însuși expunerea de motive făcută de raportorul pr. civile maghiare evidențiază cu prisosință că punctul de vedere normal nu poate fi altul.

Problema se schimbă dacă mai mulți creditori au un singur debitor sau după cum arată atât de concis redactorul sentinței s'ar valorifica o parte numai dintr'o creanță ce excede competența judecătorei, în acest caz pentru a evita ca reclamantul să aleagă instanța în dauna părâtului și eventual să facă neadmisibil apelul sau revizia, servește ca normativ pentru stabilirea valorii și deci și a căderii toată suma rămasă încă neachitată, chiar de n'ar fi scadentă și bine înțeles n'ar forma obiectul acțiunii.

Iată de ce am spus la început că sentința ce publicăm credem că rezolvă odată pentru totdeauna această chestiune de drept, într'u cât înlăturându-se pe deplin orice posibilitate de discuțiune, principiul va rămâne câștigat în lupta veșnic înainte pentru cercetarea dreptului și dreptății.

I. V.

Notari publici. Numire. Cine o face. Avizul Camerei notarilor publici. Nu este obligator pentru minister.

Din cuprinsul legii notarilor publici, în vigoare în Transilvania, rezultă că, notarii publici se numesc de Ministerul de justiție, după ce va fi luat în prealabil avizul Camerei notarilor. Din nici o dispoziție a legii însă, nu reiese, că Ministerul este obligat să numească pe cel recomandat de Cameră, fiind suficient numai ca să se ia zisul aviz, care odată luat, ministrul trebuie socotit că s'a conformat în totul prescripțiunilor din art. 6 citat, avizul neavând alt caracter decât consultativ, iar nu obligator, întrucât legea nu cere un aviz conform.

A decide altfel, ar însemna că dreptul ministrului de a numi pe notarii publici, s'ar reduce la o simplă formalitate de înregistrare a recomandării Camerei notarilor publici, ceea ce însă este cu totul inadmisibil în drept, pentru că în acest

mod s'ar da o hotărâre vădit-contra dispozițiunilor textului art. 6 din legea citată.

Intrucât în speță este necontestat că Ministerul justiției a luat avizul cerut de art. 6 din zisa lege, Curtea de Apel a făcut o justă aplicare a acestui text.

(Cas. III. Dec. 501 din 22 Martie 1930).

Porțiune legitimă. Calcularea valorii ei. Se face după datele dela epoca morții lui decujus.

Pentru calcularea porțiunii legitime, trebuie a se avea ca normă valoarea averii de succesiune din momentul delațiunii, adică al morții testatorului, la care dată se deschide și dreptul tuturor moștenitorilor.

A admite drept criteriu, în locul acestui moment fix, pe acela în care rezervatarul își valorifică pretenția sa, ori momentul plății efective, așa după cum pretinde recurentul, ar urma ca atunci când mai mulți comoștenitori rezervatari ar fi deopotrivă atinși în porțiunea lor legitimă, cuantumul acelor porțiuni, în loc de a fi egale, să varieze și să depindă pentru fiecare rezervatar de aceste momente, ceea ce este inadmisibil.

Nu se poate trage un argument contrar din art. 786 c. c. a. partea finală, ori din decret- anexa nr. 61, pentru că aceste dispozițiuni se referă la fixarea averii de succesiune și anume la ipoteza excepțională și neprevăzută, când după deschiderea succesiunii, un bun ar înceta, sau din contră ar intra în masa succesorală, ele însă nu cuprind nici o normă cu privire la momentul evaluării.

Rezervatarul pentru porțiunea legitimă neexpuse, bine și fără violarea par. 786 și 769 c. c. a. ditor, are să sufere, sau să beneficieze de fluctuațiunile valutare, după cum și eredeale testamentar are să suporte toate schimbările obvenite în lucrurile moștenite de dânsul.

Prin urmare în speță, față de cele de mai sus expuse, bine și fără violarea par. 786 și 769 c. c. a. instanța de apel, a stabilit valoarea porțiunii legitime, la data deschiderii succesiunii, astfel că motivul de casare este nefondat și deci recursul urmează a fi respins.

(Cas. I, Dec. 1141 din 11 Aprilie 1930).

Testament scris în limbă străină testatorului. Condiții de valabilitate. Aplicațiune.

Potrivit dispozițiunilor paragr. VI din legea XVI din 1876, dacă testatorul nu știe a ceti și a scrie, martorii, în numărul arătat de paragr. I, lit. b). din suszisa lege, toți trebuie să cunoască atât limba testatorului cât și cuprinsul testamentului, iar conform paragr. 4 din aceeași lege cel puțin doi dintre dânsii trebuiau să știe a scrie, a ceti și a cunoaște limba, în care este scris testamentul.

În cazul când testamentul este scris într'o altă limbă decât aceea pe care o cunoaște testatorul, acesta prin analogie este considerat ca neștiitor de carte, față de limba în care este scris testamentul, urmând ca confecționarea lui să se facă cu

paza regulilor prescrise de paragr. 4 și 6 din sus zisa lege testamentară.

Așa fiind, urmează că în speță instanța de apel a făcut o bună aplicare a legii căci constatând că testatoarea nu știe carte și nici limba maghiară în care s'a scris testamentul, a stabilit că la confecționarea testamentului cerințele paragr. 4 și 6 au fost îndeplinite, întrucât toți martorii cunoșteau limba testatoarei, iar doi dintre ei, adică redactorul testamentului cum și martorul Gela Ion, cunoșteau și limba în care a fost scris testamentul.

Deasemenea instanța de apel stabilind că testamentul a fost tradus și explicat în limba română pe care o cunoștea testatoarea, și în limba germană urmează de aci că testamentul întrunește și condițiunea de a fi cetit conform paragr. 6 din legea testamentară, căci faptul de a traduce și a explica conținutul testamentului, implică și pe acela de a-l ceti și dacă Curtea a stabilit că a fost tradus și explicat, așa cum de altfel recunoaște însuși recurentul e dela sine înțeles că a stabilit și faptul cetirii.

(Cas. I, Dec. 1280 din 9 Maiu 1930).

Rechiziționarea locuințelor pentru funcționari. Condiții sub cari poate avea loc.

În conformitate cu dispozițiunile art. 2 din regulamentul privitor la rechiziționarea locuințelor pentru funcționarii Statului și pentru ofițerii din 18 Maiu 1927, rechizițiuni noi de locuințe se pot face exclusiv pentru funcționarii de Stat și pentru ofițerii veniți într-o localitate din nouile teritorii, însă cât este posibil, trebuie să li-se acorde locuințele ocupate de aceia în locul cărora au fost transferați sau înaintați. Art. 4 din același regulament mai prevede, că rechizițiuni nu se aplică decât asupra încăperilor găsite libere (neocupate) sau care prisosesc necesitățile stricte ale unui proprietar de imobile.

Față de aceste dispozițiuni din regulament nu este nimic de obiectat împotriva motivării Curții de Apel că rechizițiile de locuințe nu se pot face decât pentru funcționarii noi veniți și numai asupra încăperilor libere, odată ce instanța de fond constată și motivează în conformitate cu actele cauzei că deși recurentul era venit în Cluj ca funcționar, încă dela 1925, apartamentul rechiziționat pentru el a fost însă închiriat altuia cu contract în regulă înainte de data rechiziționării (5 Octombrie 1928) și pe această considerațiune, bine Curtea de Apel a decis că, rechizițiunea în favoarea lui este nevalabilă.

(Cas. III, Dec. 1025 din 27 Iunie 1930).

Destituire disciplinară. Drepturile și obligațiunile ministerului instrucțiunii față de decizia disciplinară.

În conformitate cu dispozițiunile art. 38 din legea XXX din 1863, în liceele publice întreținute de confesiune, ca în speță, regulamentele de disciplină, atât în privința profesorilor, cât și a elevilor

le stabilește instanța lor supremă bisericească (înțelegând procedura disciplinară), fiind însă obligate a înainta aceste regulamente, precum și eventualele modificări cari s'ar aduce între timp Ministerului Instrucțiunii, spre luare la cunoștință, iar în cazul când vreun director sau profesor al unei școli confesionale a fost destituit din postul său pe cale disciplinară, cazul trebuie raportat, anexându-se și sentința motivată. Ministerului Instrucțiunii, care se va îngriji de publicarea și îndeplinirea strictă a hotărârii care pronunță destituirea.

Din dispozițiunile acestui text de lege, rezultă că Ministerul Instrucțiunii, în materie de judecată a profesorilor liceelor reformate întreținute de confesiune, nu are alt drept decât de a se îngriji de publicarea și îndeplinirea strictă a hotărârii care pronunță destituirea, așa că nu este vorba de un act privitor la exercițiul tutelei administrative eparhiile având autonomie în această privință.

Astfel fiind, Curtea de Apel nu a violat textele de lege invocate, când a anulat ordinul ce fusese atacat în contencios de Eparhia reformată din Ardeal și Liceul reformat din Oraștie, prin care Ministerul nu a aprobat deciziunea de destituire a profesorului B. A. dată de Comisia disciplinară a Bisericii reformate din Ardeal, ministerul neavând în această privință alt drept decât acela de a publica și executa această decizie, iar nu a refuza aprobarea ei.

(Cas. III, Dec. 929 din 10 Iunie 1930).

Convențiune comercială. Condiția înștiințării într'un termen dat. Condițiune rezolutorie. Neîndeplinirea ei. Reziliere. Art. 355 c. com. ungar.

În fapt: Iacob Andrei a chemat înaintea judecătoriei Ocland pe Baro Iosif, preot unitar, spre a fi obligat să-i predea la gara Cața 8 și 50 măji de grâu, pentru 760 lei pro maje, ce cumpăraseră dela pârât la 1 Martie 1929, pentru care îi și dase acout 100 lei. Judecătoriu, după ce a audiat ca martoră pe soția pârâtului, a respins acțiunea, motivând că predarea grâului, supusă condițiunei rezolutorii, aceea ca reclamantul să anunțe, pe vânzător în ce anume zi să livreze grâul, iar îndeplinirea condiției urma să fie făcută în termen de 6—7 zile dela încheierea vânzării prin urmare până la 7 Martie. Neavând loc înștiințarea, vânzătorul era în drept să considere convenția, după expirare, ca inexistentă, deci era în drept să vândă grâul altei persoane.

Reclamantul făcând apel, Trib. Odorhei Secția II-a, l-a respins, adăogând că art. 354 și 355 c. com. ungar invocate de apelant, nu sunt aplicabile, deoarece convenția dintre părți este cu termen fix.

Recurs pentru violarea art. 355 c. comercial ungar.

În drept: conform principiului universalmente admis că convențiile comerciale sau civile liber încheiate au putere de lege între părțile contractante, orice convenție, afectată de o condiție rezolutorie, pentru îndeplinirea căreia părțile au sta-

bilit de comun acord un termen înăuntrul căruia partea în drept are să îndeplinească condiția nu mai poate fi privită ca având ființă, și ca atare nu mai poate fi socotită ca sursă de obligații pentru nici una din părțile între care s'a încheiat atunci când condiția rezolutorie nu s'a îndeplinit, principiu care nu se aplică în convențiile afectate de o condiție suspensivă, la care se referă art. 355 și anteriorii din codul comercial ungar.

In speță, condițiunea înștiințării de către recurent fiind o condiție rezolutorie, care nefiind îndeplinită în termenul stabilit și de care condiție părțile însăși au legat eficacitatea convenției, cu toate obligațiile ce decurgeau din ea, între cari era și livrarea grâului la gara Cața, instanța de fond n'a săvârșit nici o violare sau greșită interpretare a textelor invocate.

(C.A. Tg.-Mureș Dec. Nr. C. 59/10 28.III.1930).

Contract bilateral. Dacă prestațiunea unei părți nu valorează nici jumătate cât a celeilalte, aceasta din urmă poate cere desființarea contractului.

Drepturile părții contractante.

In conformitate cu dispozițiunile art. 934 cod. civ. austriac, dacă în contractele bilaterale, una din părți nu a primit nici jumătate din ceiace dă celeilalte părți, după valoarea ordinară, legea acordă părții lezate dreptul să ceară desființarea contractului și restabilirea în starea de mai înainte, iar cealaltă parte are facultatea a menține afacerea dacă este gata să împlinească lipsa până la obișnuitul preț.

In speță Curtea de Apel constată în fapt și motivează că din împrejurarea că, intimații nu au dat nici un răspuns la somațiunea recurente de a majora prețul de vânzare la prețul real nu se poate deduce o renunțare la contract, intimații nefăcând nici o declarațiune în acest sens, ci din contră au cerut executarea contractului, iar în cursul procesului intimații uzând de beneficiul acordat de citatul text de lege, au declarat că majorează prețul prevăzut în convenție la prețul real.

Astfel fiind, Curtea de Apel a procedat legalmente când a decis că intimații nu au renunțat la executarea contractului respectiv la beneficiul acordat de art. 934 cod. civ. austriac, așa că acest motiv devine nefondat.

(Cas. III, Dec. 616 din 10 Aprilie 1930).

Camera arbitrală Lloyd din Timișoara. Decizii date de Recursuri se judecă de Curtea de Apel.

Prin art. 96 legea ungară din 1881 a Camerei Arbitrale Lloyd din Timișoara, se prevede că în contra hotărârilor date de atare judecătorii speciale se poate face recurs la Curtea de Apel pentru violări de lege, enumerate în punctele a—d, din acest text, iar recursul de față se întemeiază pe dispozițiile acestui text de lege.

Pentru a soluționa chestiunea, cui aparține competența cercetării unui asemenea recurs, urmează a se examina dacă el poate fi considerat

ca un remediu de drept extraordinar, cum este recursul în casare, sau ca un remediu de drept ordinar.

Această cale de atac deși numită recurs, nu poate fi socotită ca o cale extraordinară și prin urmare ca un recurs în casare, care să intre în competența Inaltei Curți, ci ca o cale de atac ordinară ca și apelul de drept comun, deoarece Curtea de Apel este chemată ca o a doua instanță de fond a cerceta nu numai motivele de formă, ci și de fond; această cale de atac trebuia socotită ca un adevărat apel și un recurs în casare, cum reese atât din dispozițiile art. 96 al legii 59 din 1881 — și azi în vigoare — care prevăd pentru recursuri Felfolyamodas ca și cel de față motive identice cu acele care pot servi de bază unui apel, cât și din acelea ale legii 1 din 1911 — aplicabile în materie de recurs Felfolyamodas — dispozițiuni după cari recursul poate să fie întemeiat pe fapte și probe noi și nu numai atât, instanța având dreptul să lămurească și stabilirea stării de fapt, ceace în sistemul recursului în casare nu există. (Dec. S. Unite 48 din 1927).

Recursul prețuit de art. 96 al legii 59 din 1881, cum este și recursul de față, întemeiat pe dispozițiile acestui articol, fiind recunoscut ca o cale ordinară de atac și prin urmare ca un apel — cu investirea instanței superioare de a examina atât chestiuni de drept cât și de fapt, — competența cercetării lui revine de drept Curții de Apel investită cu textul citat al legii din 1881, iar nu Inaltei Curți.

Deci, față de cele expuse nefiind vorba în speță de un recurs în casare, ci de un remediu de drept ordinar de competența Curții de Apel, urmează a decide că este locul să și declinarea competența Inaltei Curte și să trimită afacerea în cercetarea Curții de Apel Timișoara.

(Cas. III, Dec. 612 din 10 Aprilie 1930).

Donațiuni. Reductibilitatea lor. Reducerea se face după valoarea donațiunii din momentul când ea a avut loc.

Paragraful 951 c. c. austriac, care consacră o excepțiune la regula irevocabilității donațiunilor, prevede formal că, acel ce în momentul donațiunii are descendenți, cărora le este dator să le lase partea legitimă, nu poate să facă în paguba lor o donațiune care să depășească jumătatea averii sale, iar dacă a depășit această măsură și descendenții după moartea lui pot să dovedească că moștenirea lui netă e mai mică decât jumătatea averii ce avea în momentul donațiunii, atunci aceștia pot să ceară proporțional dela donator partea primită de dânsul împotriva dispozițiunii legii.

Din această redacțiune clară și categorică și care exclude astfel posibilitatea unei interpretări contrare rezultă că, singurul criteriu după care urmează a se face evaluarea donațiunilor supuse reductiunii, este valoarea lor din momentul donațiunii fiindcă legiuitorul edictând această dispozițiune a căutat să înlăture tocmai dispozițiunile

care s'ar ivi din cauza schimbării valorilor, căci după cum bine motivează și Curtea, dacă s'ar admite că pentru evaluare să se ia de bază situațiunea din momentul deschiderii succesiunii, atunci în ipoteza unei creșteri a averii donate, donatorul ar trebui să plătească celorlalți moștenitori diferențe mari de bani.

Deci Curtea de Apel a făcut o justă aplicațiune a paragrafului 951 c. c. austr. atunci când a decis că pentru evaluarea donațiunilor reductibile trebuie să se țină seamă de momentul când a avut loc donațiunea, iar nu de acela al deschiderii succesiunii, așa că motivele de casare în această privință sunt nefondate.

Obiecțiunea din speță relativă la faptul că suma de 40.000 cor. cât a fost evaluată donațiunea în 1917, greșit ar fi fost evaluată cu 40.000 lei, este neîntemeiată, deoarece potrivit principiilor de drept care guvernează materia, evaluarea făcându-se în momentul donațiunii, suma găsită rămâne invariabilă, adică nu mai poate fi influențată de fluctuațiunile valutare ulterioare în afară, că nu există nici o lege care să consfințească teoria impreviziunii.

(Cas. I, Dec. 1135 din 10 Aprilie 1930).

Circumstanțe atenuante. Aplicațiunea art. 92 c. p. ardelean. Cum are a se face?

Efectul aplicării art. 92 c. p. este nu numai scoborârea pedepsei, în speță dela temniță grea la recluziune, dar și coborârea — în ce privește durata — sub minimum pedepșii prevăzute pentru faptul săvârșit.

Prin urmare, instanțele de fond, în virtutea art. 49 n. c. p. 341, 99 c. penal și cu aplicațiunea art. 92 c. pen., aplicând acuzatului o pedeapsă de doi ani și 6 luni recluziune, au observat gradările pedepsei, numai în ce privește schimbarea genului de pedeapsă, adică dela temniță grea s'au coborât la recluziune, fără să observe aceste gradări și în ce privește durata pedepsei, trebuind să aplice o pedeapsă sub doi ani, cât este minimum temniței grele.

Așa fiind, Curtea de fond a săvârșit nulitatea prevăzută de art. 385 pct. 2 p. p. care fiind luată în considerare din oficiu de către Curte, în temeiul art. 385 al. ultim p. p., casează decizia supusă recursului din acest punct de vedere și găsind că este cazul a se pronunța în fond, reduce pedeapsa acuzatului la un an și 11 luni recluziune.

(Cas. decizia penală nr. 652 din 1930).

Pensiune alimentară. Minoră. Dacă pensiunea de întreținere se datorează de fostul soț dela nașterea minorei sau dela chemarea în judecată.

În fapt: Prin hotărârea nr. 8381 din 1928, Tribunalul Mureș, secția tuterală, s'a fixat față de Biro E. Ștefan și Dalya Regina, ambii în calitate de părinți ai minorei Biro Iuliana, rezultată dn căsătoria lor desfăcută prin divorț, suma de lei 600 ca taxă lunară de întreținere, cu începere dela 15 Noembrie 1926, obligându-se fostul soț să plătea-

scă apelantei la care se află pentru îngrijire minoră, jumătate, adică 300 lei. Apel din partea fostei soții, cerând ca fostul soț să fie obligat să plătească în favoarea minorei pensia acordată cu începere dela 25 Martie 1925, data nașterii minorei, adică și pe restul de 20 luni de zile până la 15 Noembrie 1926, sub cuvânt că nu există nici o dispozițiune legală care să prevadă pensia de întreținere numai în favoarea minorei dela intențarea acțiunii.

În drept: Este necontestat că minoră s'a născut la 27 Martie 1925, prin urmare, la 15 Noembrie 1926, avea etatea numai de 20 luni de zile, și că până la acea dată, copila a fost tot sub îngrijirea și alăptarea mamei sale, apelanta.

Chestiunea de principiu care rezolvă prezentul recurs (apel) constă în a se ști de când o obligație naturală, cum este în speță obligația părântului, ca autor al ficei rezultate din căsătoria cu Dalya Regina, se novează în obligație civilă? de când obligația naturală ia naștere? sau de când novația este cerută?

Novatia judecătorească, spre deosebire de cea voluntară, operează dela intențarea acțiunii, pe baza principiului retroactivității hotărârilor judecătorești, ca și pe baza argumentului de rațiune juridică că cel care putea cere novarea mai repede și nu a făcut-o, afirmă tacit că a înțeles ca pentru acest timp să renunțe la beneficiile ei.

Datoria de întreținere stabilită de lege ia naștere odată cu trebuințele existenței copilului și aceasta nu poate fi acordată de instanțele judecătorești decât din ziua chemării în judecată a soțului, iar nu din momentul nașterii copilului.

Astfel fiind, Curtea nu a putut lua în considerare cererea, întrucât apelanta nereclamând stabilirea pensiei de întreținere până în ziua de 15 Noembrie 1926, se presupune, că, pe acest interval de timp, a renunțat ca și soțul său să suporte partea aferentă lui, pentru întreținere cu atât mai mult cu cât recurenta ca mamă este și dânsa obligată a contribui la întreținerea ficei sale.

De altfel, copila avea etatea când îngrijirea ei nu comporta cheltueli prea mari.

(C. A. Tg.-Mureș. Dec. nr. 166/2 din 1.III.1930).

Litispendență. Condiții de admitere în pr. c. ard. Aplicațiune.

Este adevărat că conform art. 147 pr. civ. din Ardeal, în cursul unui proces, nu se poate intenta un nou proces pentru același drept, nici înaintea aceleiași instanțe și nici înaintea altei instanțe de judecată.

Din moment însă ce legea zice: „pentru același drept“ este evident că nu este litispendență atunci când obiectul pretenției nu este același, chiar dacă ambele pretenții derivă din același raport juridic și se bazează pe același act juridic.

Așa fiind și întrucât în speță este necontestat că intimatul a intentat acțiune în executarea contractului în cauză, iar recurenta a intentat acțiune în anularea aceluiași contract, în asemenea împre-

jurări nu se poate spune că obiectul pretențiunii este același și deci instanța de apel cu drept cuvânt și fără a viola vreo normă de drept formal în vigoare nu a luat în seamă existența excepțiunii sale de litispendență și în consecință această parte din motive urmează a se considera ca neînte-meiată.

(Cas. I, Dec. 1124 din 11 Mai 1929).

Legea accelerării. Apeluri tardive. Nu pot fi respinse fără citarea părților

Potrivit dispozițiilor art. 486 pr. civ. ardeleană, apelul care se prezintă tardiv, poate fi respins fără ascultarea părților; însă aceste dispozițiuni au fost abrogate prin art. 57 din legea de accelerare a judecăților, iar prin art. 43 din aceeași lege se arată că desbaterea și judecata se vor face și în apel tot potrivit dispozițiilor de sub capitolul III.

Potrivit dispozițiilor art. 9 și 10 de sub cap. III judecarea apelului nu se poate face decât după desbatere orală în mod contradictor cu părțile, cari prin urmare trebuie citate, indiferent că apelul este tardiv sau inadmisibil în drept, căci legea nu distinge.

Așa fiind și întrucât în speță Curtea de Apel a soluționat apelul pârâtului respingându-l ca tardiv fără a cita părțile, ci numai pe baza § 386 pr. civ. a violat prin aceasta dispozițiunile textelor ma sus citate din legea de accelerare și deci acest motiv fiind fondat, recursul urmează a fi admis, casându-se hotărârea atacată cu trimitere.

(Cas. I, Dec. 1289 din 24 Mai 1929).

Quasidelict. Răspundere solidară a comitenților și prepușilor. Excepția prevăzută pentru conductorii militari. Aplicațiune.

Prin § I al legii austriace din 9 August 1908 se stabilește în principiu responsabilitatea solidară a comitentului și a prepușilor săi, pentru daunele pricinuite de cei din urmă cu ocazia conducerii unui automobil.

Legiuitorul prin alin. II al aceluiaș text creiază o excepție în favoarea conducătorilor militari pe care îi exonerează de răspundere dacă se dovedește că daunele au fost cauzate în timpul când se găseau în exercițiul funcțiunei.

Așa fiind și cum excepțiunile sunt de strictă interpretare, urmează că dispozițiunile prescrise de alin. II, se aplică exclusiv conducătorilor militari, astfel că în ipoteza în care comitetul este o instituție militară, aceasta rămâne răspunzătoare pentru daunele cauzate, căci după cum s'a văzut, dispozițiunea de mai sus nu privește decât pe prepuși, adică pe „conducători.”

În speță este constatată că reclamantul Ignat

Grauer a fost lovit grav de un automobil, proprietatea Ministerului de Război, condus de un soldat, din care cauză a încetat din viață, fapt pentru care instanța de fond a condamnat Statul Român, resortul Ministerului de Război la daune, fiindcă s'a stabilit că accidentul s'a produs din culpa „conducătorului”.

În asemenea condițiuni, Curtea de fond, face o justă aplicare a principiilor sus arătate atunci când decide că Ministerul de Război este răspunzător de daunele cauzate de prepusul său, așa că motivul de casare e nefondat și prin consecință recursul cată a fi respins.

(Cas. I, Dec. 1329 din 27 Mai 1929).

Acțiune. Judecată. Procedură. Vicii. Când pot fi invocate. (Art. 233 pr. civ. ard.)

Partea interesată nu mai poate protesta împotriva unui viciu de procedură, dacă cunoscând sau trebuin să cunoască acest viciu, a uitat totuș să-l invoace în desvoltarea verbală a cauzei și a continuat desbaterea fără să se plângă de neregularitatea constatată.

Considerentele deciziunii:

Asupra motivelor de casare desvoltate oral, prin care recurenții pârâți susțin că instanța de apel a comis o violare a art. 145 și 148 pr. civ. ard., atunci când în ședința dela 5 Martie 1928, a procedat la ascultarea intimatului reclamant sub jurământ, deoarece potrivit acestor texte, în lipsa sa, Curtea nu putea să desbată litigiul, fiindcă dela data primirei citațiunii și până la sus-zisul termen fixat pentru judecată, nu trecuse intervalul de 15 zile prescris de art. 45, pentru pregătirea apărării lor; că deasemenea Curtea de Apel a comis și o omisiune esențială, fiindcă nu a audiat și pe martorul Teofil Dragoș, pe care ei l'au propus prin petiția de apel;

Având în vedere că în procesul-verbal de ședință cu Nr. 300 din 5 Martie 1928, se constată că intimații pârâți au luat cuvântul în fond, fără ca să fi făcut nici o obiecțiune cu privire la felul cum a fost îndeplinită procedura față de dânsul, pentru sus-zisul termen fixat pentru judecată;

Considerând că art. 223 proc. civ. adr., prevede că partea interesată nu mai poate să protesteze contra unui viciu de procedură, dacă cunoscând sau trebuind să cunoască acest viciu, sau iregularitate, a intrat totuși în desvoltarea verbală a cauzei și a continuat desbaterea, fără ca să fi protestat împotriva acestei iregularități;

Că, prin urmare, întrucât recurenții, în ședința dela 5 Martie 1928, au acceptat să se judece în fond și au continuat întreaga desbatere, fără ca

să fi protestat contra modului cum a fost îndeplinită procedura față de dânsii, motivul întemeiat pe dispozițiunile art. 145 și 148 proc. civ. este nefondat;

Considerând că instanța de apel nu a comis nici o omisiune esențială cu privire la ascultarea martorului Teofil Dragoș, întrucât după audierea celorlalți martori propuși de ambele părți, recurenții au luat imediat cuvântul în fond, fără ca să mai solicite ca și acest ultim martor să fie deosemena audiat;

Că deci, și acest al doilea motiv de casare fiind nefondat, recursul cată a fi respins, fără a mai discuta și celelalte motive, la care recurentul a renunțat.

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul.
(Cas. III. Dec. Nr. 645 din 2 Mai 1929).

Asigurare. Rată Achitare. Comerciant. Domiciliu. (Art. 505 pct. 3 cod. Ardeal și 93 l. cambială).

In cazul în care plata ratelor de asigurare s'ar face în domiciliul asiguraților, atunci când e vorba de un comerciant, bine cererea de achitare se îndreaptă la locul unde comerciantul își exercită comerțul, deoarece pentru obligațiunile sale de natură comercială, un comerciant răspunde întotdeauna la sediul său comercial.

Considerentele deciziei:

Asupra motivelor de casare dezvoltate oral, prin care recurenta văduva lui Spitzer Adalbert, susține că instanța de apel a comis un exces de putere și o omisiune esențială:

1. Fiindcă nu s'a pronunțat asupra chestiunii dacă agentul încasator al intimatei societăți asigurătoare s'a prezentat sau nu la dânsa, spre a-i cere plata ratei scadenței la 1 Decembrie 1924, și

2. Pentru că nu a ascultat martorii: Molnar Wilhelm, Legzel Nicolae, Eduard Spitzer și Sebastian Alexandru, ale căror depozițiuni ar fi fost decisive în cauză; că, în fine, Curtea de Apel a făcut o greșită aplicațiune în cauză a art. 505 pct. 3 c. com. și a art. 4 din condițiunile generale de asigurare, menționate pe dosul poliței de asigurare, întrucât termenul pentru plata ratei semestriale nu mai era cel prevăzut de aceste texte, fiindcă potrivit unui uz constant, plata ratelor se făcea totdeauna la cererea agentului încasator, așa că prin acest fapt, făcându-se o derogatiune atât dela obligațiunile legale, în ce privește termenul înlăuntru căruia trebuia să se facă plata, cât și în ce privește locul de executare a obligațiunii plății ratelor, care nu mai era la domiciliul creditorilor, ci la domiciliul debitorului, ea nu poate fi considerată ca fiind în întârziere cu plata ratei din 1 Decembrie 1924, pentru că în acest caz plata nu mai era portabilă la domiciliul recuren-

tei, ci querabilă la prezentarea agentului încasator, care însă nu s'a prezentat pentru încasarea ratei la domiciliul particular al fostului ei soț, ci numai la acela al prăvăliei comerțului său, unde ea i-a fost refuzată;

Având în vedere că instanța de apel examinând depozițiile martorilor Aron Fischer, Ignatie Koenig și Adela Furedi, propuși de ambele părți, tocmai în scopul de a se stabili dacă cele alegate de reclamantă sunt exacte, constată în fapt că, potrivit unui uz neschimbat al intimatei societăți, plata ratelor se face într'adevăr totdeauna numai la domiciliul asiguraților și la cererea agentului încasator al societății asigurătoare, așa că prin acest uz, părțile au derogat în mod neîndoios dela dispozițiunile art. 505 punctul 4 din condițiunile generale de asigurare de pe dosul poliței de asigurare;

Considerând că prin motivele de casare, însăși recurenta reclamantă recunoaște că agentul încasator al societății asigurătoare, așa că prin acest prăvăliei fostului ei soț, Spitzer Adalbert, spre a-i cere ultima rată de asigurare cu scadența la data de 1 Decembrie 1924, dar că acesta a refuzat să i-o plătească, pe motiv că această plată trebuia să-i fie cerută la domiciliul său particular, iar nu la domiciliul unde își avea prăvălia și își exercita comerțul său;

Considerând că, în cauză fiind vorba de un comerciant, bine intimata societate asigurătoare a reclamat plata ultimei rate de asigurare, la sediul unde fostul soț al recurentei își avea prăvălia și își exercita comerțul său, deoarece pentru toate obligațiunile sale de natură comercială, un comerciant răspunde totdeauna la sediul său comercial, și în speță este necontestat vorba de un act de comerț, deoarece art. 258 punctul 4 cod. com. ard. dispune ritos, că întreprinderile de asigurare sunt de comerț;

Considerând că, chiar dacă instanța de apel a omis să se pronunțe asupra faptului dacă agentul încasator al intimatei s'a prezentat sau nu la asigurat, ca să-i ceară plata ratei scadenței la 1 Decembrie 1924, totuși această omisiune nu este esențială, de natură să schimbe soluțiunea procesului, deoarece prin motivele sale de casare, însăși recurenta arată că agentul încasator s'a prezentat pentru încasare la prăvălia asiguratului, dar că acesta i-a refuzat plata ratei scadenței dela 1 Decembrie 1924.

Considerând că instanța de apel n'a comis nici un exces de putere atunci când a respins cererea recurentei de a se audia noui martori, care era inutilă în cauză, fiindcă însăși recurenta recunoaște că deși agentul încasator al societății asigurătoare s'a prezentat pentru achitarea ultimei rate, la sediul comercial al asiguratului, acesta totuși a refuzat această plată;

casator al societății asigurătoare, așa că prin acest violare a convenției părților și nici un exces de

putere sau omisiune esențială, motivele de casare sunt nefondate și recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul.
(Cas. III. Dec. Nr 701-1929.)

INFORMAȚIUNI

Jubleul „Pandectelor Române“. Cu primul Caet, apărut de câteva zile, pe anul 1931 neîntrecuta revistă juridică „Pandectele Române“ a intrat în al zecelea an de existență. Un adevărat triumf deci pentru știința juridică română și un puternic îndemn pentru oricare îndrăgostit al științei dreptului românesc.

Pandectele Române au luat ființă în anul 1921 sub cele mai favorabile auspicii.

Neobositul și distinsul cărturar dl. Const. Hamangiu, consilier la Inalta Curte de Casație a grupat dela început în jurul său o adevărată pleiadă de juriști de primul ordin, de toate vârstele, și cu o pricepere și o stăruință dintre cele mai ideale a inzestrat literatura juridică română cu cea mai desăvârșită revistă lunară de jurisprudență, doctrină și legislațiune. În cele nouă tomuri impozante apărute — dintre cari cea mai mare parte sunt de mult epuizate — se cuprind nu mai puțin de 14.000 hotărâri judecătorești însoțite de aproape 10.000 de adnotări și diferite studii juridice semnate de numeroși fruntași ai științei juridice române, printre cari primul loc îl ocupă însuși directorul Pandectelor Române (sunt numeroși alți directori de reviste cari nu scriu un rând în domeniul științei care formează obiectul și idealul revistei pe care o conduc).

În aceste condițiuni se poate spune, deci, cu drept cuvânt, că revista „Pandectele Române“ condensează în paginile sale întreaga mișcare juridică din întreaga țară tocmai în această epocă postbelică (1921—1931) de plină prefacere economică și socială, contribuind în mod considerabil nu numai la răspândirea culturii juridice în toate unghiurile țării, dar și la formarea acelei unități de mentalitate juridică atât de necesară pentru realizarea unificării legislative naționale. Căci este în afară de orice îndoială că dacă, până în prezent, această unificare nu a fost încă îndeplinită de legiuitorul român, în schimb, grație în special faptului că, neavând decât o singură Curte de Casație pe tot cuprinsul țării, interpretarea legilor ardeleno și bucovinene s'a făcut de cele mai multe ori în spiritul neolatin, care formează baza legislațiunii noastre private, s'a realizat în fapt, mai mult sau mai puțin, o adevărată unificare de mentalitate juridică. Și la făurirea și răspândirea acestei unificări de mentalitate juridică, factor important ideii de unitate națională, coloanele Pandectelor Române au contribuit incontestabil în cea mai largă măsură.

Problemele de drept soluționate de jurisprudență și comentate de doctrină publicate în Pandectele Române, fac parte din toate ramurile științei dreptului. Nu este locul a insista aci asupra lor. Menționăm numai că încă dela primul său număr, apărut în 1921, revista s'a preocupat de cele mai pasionate probleme de drept intere-

sând în modul cel mai intim atât viața de stat cât și viața juridică privată a României întregite.

În dreptul public chiar dela apariția Pandectelor s'a pus cu o deosebită gravitate problema validității decretelor-legi când, sub inspirația unci pleoarii de seamă a fruntașului Baroului de Ilfov, d. I. Birnberg, Curtea de Casație, sub președenția marelui Victor Romniceanu, a invocat în sprijinul validității acestor decrete legi, ideea „dreptului de necesitate“, adică „dreptul pentru Capul Statului de a lua, în lipsa reprezentățiunii naționale, prin decrete legi, toate măsurile necesare pentru salvarea și ocrotirea intereselor Statului, în caz că aceste interese s'ar compromite prin întârziere“, soluțiune care a fost împărțită și de doctrină prin cuvântul autorizat al regretatului profesor de Drept internațional dela Universitatea din București, Petre Missir, în adnotarea ce însoțește în Pandectele această deciziune.

Și câte alte probleme de drept constituțional sau public nu și-au găsit lumina în paginile acestei remarcabile reviste.

Tot astfel în domeniul dreptului privat. Prima deciziune a Inaltei Curți de Casație publicată în primul Caet al Pandectelor Române, dată sub președenția marelui dispărut George Buzdugan, se ocupă despre dificila problemă a impreviziunii în legătură cu stipulațiunea plății „în aur efectiv“, cuprinsă în legea cursului forțat din 21 Decembrie 1916, problemă care și astăzi mai dă încă serios de gândit instanțelor judecătorești; iar în adnotarea acestei deciziuni, pronunțată la 29 Decembrie 1920, se află două studii remarcabile: unul semnat de neuitatul prof. C. C. Arion, iar cel de-al doilea de d. C. Hamangiu.

Celelalte „adnotări“ tot din primul Caet al Pandectelor Române din 1921 sunt semnate de: G. Stoicescu, Dim. G. Tăzlăoanu, ambii foști președinți la Inalta Curte de Casație; Alex. Cerban, profesor de drept civil la Universitatea din București; Al. Costin, I. N. Fințescu ș. a. Și după aceia, câte alte hotărâri importante și câte alte studii semnate de iluștri colaboratori ca Toma Stelian, Andrei Rădulescu ș. a. nu au iluminat coloanele acestei importante reviste.

Or, sub asemenea auspicii și cu asemenea idealuri, era firesc ca Pandectele Române să înfrunte cu energie atât dificultățile materiale inerente, în țara noastră, oricărui publicațiuni de seamă, cât și ucigătoarea nepăsare a celor lipsiți de orice grăunte de ideal cari rămân indiferenți la orice activitate cu scopuri desinteresate. Iar primul Caet, ce-l avem în față, din al zecelea an de existență constituie deasemenea cea mai întemeiată speranță care nu desminte întru nimic bunele auspicii sub cari această revistă s'a născut.

Stăruința constantă și plină de un entuziasm ideal al directorului ei fondator, d. C. Hamangiu, membru onorabil al Academiei Române, precum și numele celor cari semnează studiile publicate în acest Caet, sunt o deplină cheazășie pentru viitor.

De aceia: speranță, curaj și înainte!

STELIAN IONESCU

Judecător de ședință la Trib. Ilfov

» FRIGIDAIRE «

**Mai rece ca gheața
Mai eficient ca gheața
Mai sănătos ca gheața**

Frigul pentru nevoile casnice,
comerciale și industriale pro-
dus în mod automat pe cale
electrică. Pentru demonstrații
vă stă cu plăcere la dispoziție

AUTOMECHANICA S. A. CLUJ

**Strada Regina Maria Nr. 10
Calea Dorobanților Nr. 18**

Reprezentanța generală:

Leonida & Co. S. A. din București

„Auto-Mecanica” S^ocietate Anonimă

Depozit de cauciucuri.
Piese de schimb și accesorii

**Str. Reg. Maria 10
Telefon 2-16
Cluj**

**Reprezentanța
generală:**

Garaje, benzină și ulei.
Atelier de reparații

**Cal. Dorobanților 18.
Telefon 4-89
Cluj**

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland
renumitele uzini a lui General Motors